

Ritueel verstikt Midden-Oosten

» Leo Kwartan

Het is weer volbracht, moet Condi hebben gedacht. Na afloop van haar ontmoeting in Jeruzalem met de Israëlische premier Olmert en de Palestijnse president Abbas ging de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken weer snel naar huis. Het doel van de ontmoeting was nieuw leven te blazen in de Roadmap for Peace, die in april 2003 met veel fanfare werd gepresenteerd, maar tot op heden een dode letter is gebleken. Vooraf liet Rice weten dat ze zich zou inzetten 'om een basis te leggen voor Israëliërs en Palestijnen om hun droom te verwezenlijken van twee staten die naast elkaar leven in vrede en veiligheid'.

Het was een ambitieuze doelstelling die gedoemd was te mislukken. Er werd dan ook niets bereikt, hoewel Rice toch nog een lichtpuntje zag: 'Ik denk dat de echte waarde is geweest dat Olmert en Abbas hier bijeen zijn geweest en met elkaar hebben gepraat.' En, maar dat ze er niet bij, dat de perscamera's de rituele vredesdans van de drie politici zorgvuldig hebben vastgelegd, zodat de indruk ontstaat dat de VS zich serieus met het Israëliësch-Palestijnse conflict bemoeien. De waarheid is anders. Na 9/11 heeft Washington zijn focus in het Midden-Oosten verlegd naar Afghanistan en Irak, en het Beloofde Land gelaten voor wat het was.

Om vooruitgang te boeken in het vredesproces is meer nodig dan het lanceren van plannen met ronkende titels en nu en dan een 'courtesy call' in Jeruzalem. Daar is commitment voor nodig. Wie wil weten wat dat inhoudt, moet het boek *The Missing Peace* van Dennis Ross lezen. Ross werkte van 1988 tot begin 2001 als speciale vredesonderhandelaar van de Amerikaanse regering voor het Midden-Oosten; vier jaar onder George H.W. Bush en acht jaar onder Bill Clinton. Ross werd geleefd door het vredesproces. Hij was altijd op reis, onderhandelde tot diep in de nacht en incasseerde voor elk succesje twee tegenslagen.

De betrokkenheid van Clinton is vervangen door de zwart-witvisie van Bush

Betrokkenheid

- ▶ Vredesproces vergt betrokkenheid
- ▶ Neem Dennis Ross, 12 jaar onderhandelaar onder Bush sr en Clinton
- ▶ Hij werd geleefd door vredesproces
- ▶ Betrokkenheid Clinton is vervangen door zwart-witvisie van Bush jr

ILLUSTRATIE: RIK KAMPS

junior, waarin Israël figureert als partner in de strijd tegen terrorisme en Hamas een filiaal is van al-Qaeda. Dat de Palestijnen de Roadmap in zijn totaliteit hebben geaccepteerd, terwijl Israël maar liefst veertien voorwaarden heeft gesteld, doet daar kennelijk niets aan af. Vredesinitiatieven zijn vervangen door vrijblijvend gebabbel. Die kunnen de indruk wekken van betrokkenheid van de VS bij het vredesproces, ook zonder noemenswaardige inspanning.

Bij dergelijke gelegenheden betuigt Israël altijd vroom zijn vredesbereidheid. Die is echter nooit zonder voorwaarden. De nieuwe Palestijnse coalitieregering moet bereid zijn Israël te erkennen, geweld af te zweren en de bestaande vredesakkoorden formeel te accepteren. Aangezien de Palestijnen dubbelhartig zijn op deze punten kan Israël het vredesproces eenvoudig trainen door oude eisen opnieuw te stellen en intussen gewoon door te gaan met het zetten van eenzijdige stappen.

In feite zit Israël helemaal niet te wachten op een Palestijnse vredespartner. Het versterkt liever zijn greep op grote delen van de Westelijke Jordaanoever, zodat Israël straks, bij wérke-

lijke onderhandelingen, sterker staat.

Voor de Palestijnse president Abbas wordt het zicht op een definitieve vrede en een Palestijnse staat belemmerd door een woud aan kortetermijndoelen. Het belangrijkste doel is het instandhouden van het broze akkoord dat zijn Fatah-beweging heeft gesloten met Hamas. Het alternatief is een Palestijnse burgeroorlog. Het aantal 'inshallahs' (als God het wil) tijdens de persconferentie van de Palestijnse leiders in Mekka stemde niet optimistisch. Dus niemand had wonderen verwacht van de zwakke Abbas. Hij heeft niettemin zijn rituele danspasjes gezet, in de hoop daarmee de internationale gemeenschap te vermurwen tot het opheffen van het internationale embargo van de Palestijnse Autoriteit.

Het theaterstukje staat niet op zich. Je ziet het ook in Libanon, waar vertegenwoordigers van Arabische Liga, VS en Europa over elkaar heen tuimelen om de crisis tussen Hezbollah en de Libanese regering te doorbreken. Deze initiatieven lossen niets op, maar daarvoor worden ze ook niet ontplooid. Ze zijn een manier om het eigen bestaansrecht te rechtvaardigen (Arabi-

sche Liga), geopolitieke belangen te dienen (VS) of vrijblijvend een partijtje mee te blazen in de internationale politiek.

Dat laatste geldt voor Europa, dat afgelopen zomer stond te dringen om een bijdrage te leveren aan de Unifil-vredesmacht, die het bestand tussen Hezbollah en Israël moet handhaven. Nou ja — veilige bijdrage. Voor de Libanese kust wemelt het inmiddels van de Deense, Duitse, Griekse, Nederlandse, Noorse en Zweedse oorlogsbodems die de herbewapening van Hezbollah moeten verhinderen. Dat Hezbollah voornamelijk wordt bevoorradt via de Syrische grens weten de betreffende regeringen ook wel. Maar ja, inzet van grondtroepen verhoogt het risico op slachtoffers, en dat is niet de bedoeling.

'Unifil is een grap', stelde de voormalige Israëlische topdiplomaat Itamar Rabinovich vorig jaar. Was dat maar waar. Unifil symboliseert de pretentieuze betrokkenheid van de wereld bij het Midden-Oosten die slechts voortkomt uit eigenbelang en oprechte initiatieven verstikt.

Leo Kwartan is arabist en consultant voor ondernemingen in het Midden-Oosten. leo.kwartan@wxs.nl.

